

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

14-4-2019

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Αγροτική Μεταρρύθμιση
- β. Συνθήκη των Σεβρών
- γ. Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιο σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- α. Πολλές δεκαετίες, μετά την ανεξαρτησία της, η Ελλάδα εξακολουθούσε να μοιάζει περισσότερο με την Ανατολή παρά με τη Δύση.
- β. Οι συνταγματικές μεταρρυθμίσεις του Τανζιμάτ (1856) έδιναν διευρυμένα δικαιώματα στους χριστιανούς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.
- γ. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1910, παρά την πίεση των οπαδών του, υποστήριξε την ψήφιση νέου συντάγματος και όχι την αναθεώρηση του υπάρχοντος.
- δ. Το ελληνoturκικό Σύμφωνο φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας (30 Οκτωβρίου 1930) ρύθμιζε το ζήτημα των Ελλήνων Ορθοδόξων της Κωνσταντινούπολης.
- ε. Με τη συμφωνία των Μουρνιών Κυδωνίας (2 Νοεμβρίου 1905) οι Μεγάλες Δυνάμεις επέτρεψαν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες απόψεις διατυπώθηκαν από τον βασιλιά και τον πρωθυπουργό της Ελλάδας ως προς τη σκοπιμότητα ή μη της συμμετοχής της χώρας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και πού στήριζε η κάθε πλευρά τη θέση της;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποια είναι η συμβολή των προσφύγων από τη Μικρά Ασία στο νεοελληνικό πολιτισμό;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Γ1

Χρησιμοποιώντας τα σχετικά χωρία των κειμένων που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να περιγράψετε τη δραστηριότητα του εξωελλαδικού ελληνικού κεφαλαίου στο ελληνικό κράτος από το 1870 έως το τέλος του 19ου αιώνα.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Θα λέγαμε ότι η αναδίπλωση των δραστηριοτήτων του παροικιακού κεφαλαίου στην Ελλάδα τοποθετείται στη δεκαετία του 1870 και οφείλεται σε εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες. Οι εσωτερικοί παράγοντες εντοπίζονται στις πιέσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων στους τόπους δράσης των ομογενών ή στην τάση επέκτασης των εργασιών τους με μια διαφοροποιημένη επενδυτική πολιτική και οι εσωτερικοί, στο ευνοϊκό κλίμα που υπήρχε στην Ελλάδα, στη χώρα που διψούσε για κεφάλαια [...]. Το πρόγραμμα των κυβερνήσεων Τρικούπη ήταν σταθερά προσανατολισμένο στους κεφαλαιούχους της διασποράς και απέβλεπε στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών, ώστε να εισρεύσουν τα κεφάλαια στον ελληνικό χώρο. Η εφαρμογή έμμεσης και όχι άμεσης φορολογίας, η χαμηλή φορολογία κληρονομιών, η δασμολογική προστατευτική πολιτική (γαιοκτήμονες – τσιφλικάδες) κ.ο.κ. είναι ορισμένα μέτρα στήριξης και κυρίως προσέλκυσης των κεφαλαιούχων της διασποράς.

(Σ. Τζόκα, Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός, σσ. 36-38).

Κείμενο Β

Φαίνεται πραγματικά ότι για τους όμογενείς ή «έπιχειρησις Ἑλλάς» δὲ σήμαινε ἀπλῶς τὴν ἐγκατάστασή τους στὸν ἐλλαδικὸ ἔθνος καὶ τὴν ἐπιχειρηματικὴ τους ἀνάπτυξη ἐκεῖ, ἀλλὰ, ἀκόμα περισσότερο, σήμαινε τὴν ἐπιδίωξη ἐξαιρετικῶν εἰσοδημάτων καὶ ὑπερκερδῶν, ἀνώτερων ἀπὸ τὰ θεωρούμενα διεθνῶς ὡς συνήθη. Ἔτσι, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κινήθηκαν μόνιμα σὲ ἓνα κλίμα προσωπικῶν πιέσεων, προσπαθώντας νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ κυβέρνηση ὄχι ἀπλῶς δικαιώματα, ἀλλὰ ἀποκλειστικότητες καὶ προνόμια. Ἔτσι, τὰ ὑπερκέρδη, ἡ κερδοσκοπία, οἱ πρόσοδοι, τὰ προνόμια παρουσιάσθηκαν μὲ τὴν ἀνοχὴ τοῦ κράτους σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, ὅπου οἱ ὁμογενεῖς ἀναμίχθηκαν: στὰ τσιφλίκια τῆς Θεσσαλίας-Ἄρτας, στὶς παραγγελίες τῶν δημοσίων ἔργων, στὰ ἐθνικὰ δάνεια, στὴν ἐπεξεργασία τοῦ προστατευτικοῦ δασμολογίου, στὴ διατύπωση τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς κλπ.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμος ΙΔ' (Ἀθήνα, 1977), σ. 58.

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε: α) στη διαδικασία ανάληψης καθηκόντων από τον Πρίγκιπα Γεώργιο και στις προσδοκίες που δημιουργήθηκαν στους Κρήτες για τη διακυβέρνηση του νησιού (μονάδες 15) και β) στη διάψευση αυτών των προσδοκιών και στους λόγους σύγκρουσης του Πρίγκιπα με τους Κρητικούς δύο χρόνια μετά (μονάδες 10).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Κρήτες, Αἱ Κυβερνήσεις τῆς Μεγάλῆς Βρετανίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ρωσίας, κρίνασαι ἀπὸ κοινού ὅτι ἐπῆλθεν ἡ στιγμή ὅπως εξασφαλίσωσι τὸ νέον αὐτόνομον τῆς Κρήτης πολίτευμα, ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὸν Πρίγκιπα Γεώργιον τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐντολὴν Υἱάτου Ἀρμοστοῦ ἐν Κρήτῃ.

Αποδεχόμενος την εντολήν ταύτην, ήτις θα διαρκέση επί τρία έτη, η Αυτού Βασιλική Υψηλότης ο Πρίγκιψ Γεώργιος ανεγνώρισε την υψηλήν επικυριαρχίαν της Αυτού Αυτοκρατορικής Μεγαλειότητος του Σουλτάνου, υπεσχέθη δε να λάβη τα κατάλληλα μέτρα όπως προστατεύση την τουρκικήν σημαίαν, ήτις θα κυματίζη μόνον επί τινος των οχυρών θέσεων της νήσου [...]. Προστατευόμενοι υπό των τεσσάρων Δυνάμεων, κυβερνώμενοι υπό Πρίγκιπος δηλώσαντος ότι απάσας αυτού τας φροντίδας θα καταβάλη δια την ειρήνευσιν της νήσου, δια την ευημερίαν και ευδαιμονίαν άπαντος του πληθυσμού της Κρήτης, απηλλαγμένοι παντός φόβου θίγοντος την ασφάλειάν σας, την περιουσίαν σας, την ζωή σας και την τιμή σας, οφείλετε να παράσχητε εις τον Ύπατον Αρμοστήν την βοήθειαν των καλών θελήσεών σας, να τον βοηθήσετε δε δι' όλης της αφοσιώσεώς σας εις την εκπλήρωσιν της εντολής του [...].».

Εγένετο εν τω κόλπω της Σούδας τη 10η Δεκεμβρίου 1898.

Ο Υποναύαρχος της Ιταλίας Μπέτολο

Ο Υποναύαρχος της Μ. Βρετανίας Νόελ

Ο Υποναύαρχος της Ρωσίας Σκρύδλωφ

Ο Αντιναύαρχος της Γαλλίας Ποττιέ.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

«Κρήτες, Αποδεχθείς τον υπό της Ρωσίας, Αγγλίας, Γαλλίας και Ιταλίας διορισμόν μου ως Υπάτου Αρμοστού της αυτονόμου πατρίδος σας, και την επιθυμίαν σας εκπληρών, αναλαμβάνω την Κυβέρνησιν της νήσου [...]. Θα καταβάλω πάσαν προσπάθειαν υπέρ της ευημερίας σας, θα φροντίσω να διοικηθήτε καλώς, δικαίως και αμερολήπτως, ν' αποκτήσετε ανεξαιρέτως ασφάλειαν και ελευθερίαν αληθή, ην εγγυάται μόνον το κράτος του νόμου και θεσμοί λυσιτελείς²⁵. Πέποιθα ότι θα είσθε φιλόνομοι, θα πειθαρχήτε εις τας αρχάς τας επιτετραμμένας την εκτέλεσιν των νόμων [...].» . Εν Χανίοις τη 9η Δεκεμβρίου 1898. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ ' τάξης Ενιαίου Λυκείου , Βιβλίο του Καθηγητή, Αθήνα 2012, σ σ. 125-126.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

[Υπήρχαν] ανησυχίες για την προσωπικότητα του Πρίγκιπα Γεωργίου, του οποίου οι δεσποτικές ροπές και οι αντιδημοκρατικές αντιλήψεις είχαν γεννήσει αρνητικά αισθήματα και σε άλλους συγχρόνους του [...], όπως στον τότε γενικό πρόξενο της Αγγλίας Esmé Howard, ο οποίος παρουσίαζε τον ύπατο αρμοστή απρόθυμο να συνεργαστεί με την κυβέρνηση: «Δεν απέκρυπτε την αντιπάθειά του για το συνταγματικό πολίτευμα. Μου είχε πει κάποτε ότι θεωρούσε άχρηστες τις κοινοβουλευτικές κυβερνήσεις, ότι, όντας ναυτικός, δεν αντιλαμβανόταν τίποτε άλλο από την αυστηρή πειθαρχία και ότι είχε σκοπό να κυβερνήσει την Κρήτη σαν πολεμικό πλοίο, με τον ίδιο καπετάνιο, ό,τι και αν είχαν κατά νουν οι Δυνάμεις για το σύνταγμα με το οποίο είχαν προικοδοτήσει το νησί».

Λιλή Μακράκη, Ελευθέριος Βενιζέλος 1864-1910, Η διάπλαση ενός εθνικού ηγέτη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, 1992, σσ.393-394.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

ΚΟΡΟΜΗΛΑ ΤΑΤΙΑΝΑ

ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ